

«خامساً: انقلاب اسلامی آکفه عدالت را در تقسیم امکانات عمومی کشور سنگین کرد. نارضایتی این حقیر از کارکرد عدالت در کشور به دلیل آنکه این ارزش والا باید گوهر بی همتا بر تارک نظام جمهوری اسلامی باشد و هنوز نیست، نباید به این معنی گرفته شود که برای استقرار عدالت کار انجام نگرفته است. واقعیت آن است که دستاوردهای مبارزه با بی عدالتی در این چهار دهه، با هیچ دوره دیگر گذشته قابل مقایسه نیست. در رژیم طاغوت بیشترین خدمات و درآمدهای کشور در اختیار گروه کوچکی از پارتخت‌نشینان یا همسانان آنان در برخی دیگر از نقاط کشور بود. مردم بیشتر شهرها به ویژه مناطق دور دست و روستاها در آخر فهرست و غالباً محروم از نیازهای اولیه زیرساختی و خدمات‌رسانی بودند. جمهوری اسلامی در شمار موفق‌ترین حاکمیت‌های جهان در جابه‌جایی خدمت و ثروت از مرکز به همه جای کشور و از مناطق مرفه‌نشین شهرها به مناطق پایین‌دست آن بوده است. آمار بزرگ راه‌سازی و خانه‌سازی و ایجاد مراکز صنعتی و اصلاح امور کشاورزی و رساندن برق و آب و مراکز درمانی و واحدهای دانشگاهی و سد و نیروگاه و امثال آن به دورترین مناطق کشور، حقیقتاً افتخار آفرین است. بی‌شک این همه، نه در تبلیغات نارسای مسئولان انعکاس یافته و نه زیان بدخواهان خارجی و داخلی به آن اعتراف کرده است، ولی هست و حسنه‌ای برای مدیران جهادی و باخلاص نزد خدا و خلق است، البته عدالت مورد انتظار در جمهوری اسلامی که مایل است پیرو ح‌کومت علوی شناخته شود، بسی برتر از اینهاست و چشم‌امید برای اجرای آن به شما جوان‌هاست که در ادامه بدان خواهیم پرداخت.»

(بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی)

■ صفحه گام دوم انقلاب کوششی است رسانه‌ای جهت تبیین و شرح بیانیه رهبر معظم انقلاب اسلامی حضرت آیت‌الله العظمی خامنه‌ای (مدظله‌العالی) به مناسبت چهل و سومین سالگرد پیروزی انقلاب و در هر شماره، فرازی از بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی را مورد بررسی قرار می‌دهیم. شنبه‌های هر هفته در تبیین این بیانیه با ما همراه باشید.

قدم به قدم با بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی (۱۶)

سنگینی کفه عدالت در تقسیم امکانات عمومی کشور

نگاه
محمدجواد اخوان

برآوردهای آماری نشان می‌دهد حدود ۷۰ درصد از جمعیت کشور متولد سال ۱۳۵۰ به بعد هستند و تقریباً هیچ تصور دقیقی از دوره پیش از انقلاب ندارند. از سویی ضعف‌های نظام آموزشی و رسانه‌ای موجب کم‌اطلاعی بسیاری از جوانان کشور از تاریخ این مرزوبوم شده است. در چنین شرایطی تولید انبوهی از شبهات از

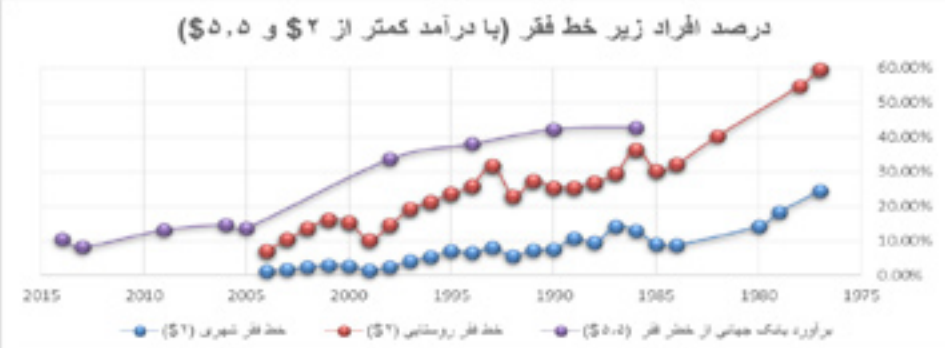
سوی رسانه‌های ضدانقلاب و برخی پادوهای داخلی آنها موجب تشکیک در نسل‌های سوم و چهارم نسبت به برخی مسائل تاریخی شده است و حتی گاه منجر به قلب حقایق می‌شود. از جمله محورهایی که گاه به محور شبهافتنی رسانه‌های ضدانقلاب تبدیل می‌شود، موضوع عدالت و مقایسه آن در دوره قبل و پس از انقلاب است. در حالی که فساد و بی‌عدالتی نظام ستم‌شاهی حتی مورد اذعان خود کارگزاران آن

رژیم بوده است، برخی به دنبال القای مطالب خلاف واقع و به اشتباه انداختن جوانان در این موضوع هستند. در این خصوص به چند نکته مهم در مورد مقایسه وضعیت پیش و پس از انقلاب اسلامی در سرفصل عدالت می‌پردازیم: ۱) از جمله بارزترین جلوه‌های ضدعدالت در کارنامه رژیم پهلوی، فقدان توسعه متوازن در کشور بود، حتی اگر ادعاهای برخی بزرگ‌کنندگان چهره پهلوی را در خصوص توسعه

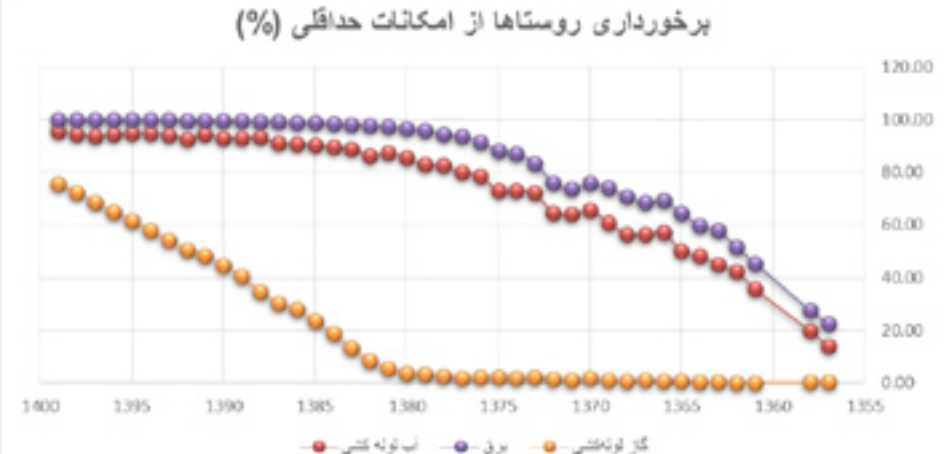
دوره پهلوی و برخی دستاوردهای آن بپذیریم، یک نکته را آنها هم نمی‌توانند انکار کنند که این توسعه تنها در برخی نقاط کشور از جمله چند شهر و به خصوص تهران رخ داده است. نمادهایی همچون فلان ورزشگاه یا فلان برج یا هتل تنها در دسترس بخش محدودی از مردم کشور (آن هم از طبقات خاص) بود، بنابراین افتخار به چنین ساخت‌وسازهایی در حالی که بیشتر جمعیت کشور در فقدان امکانات اولیه همچون آب و برق به سر می‌بردند، چندان عاقلانه نیست. ۲) از شاخص‌هایی که در مقایسه این دو دوره لازم به بررسی است، نابرابری و فاصله طبقاتی چه در حوزه ثروت و چه در حوزه دسترسی به امکانات است. در موضوع نابرابری درآمدی، شاخص «ضریب جینی» برای ارزیابی علمی محسوب می‌شود. در حالی که در سال‌های قبل از انقلاب اسلامی شاخص ضریب جینی به عدد ۰/۵۲ هم می‌رسد که نشان از اوج‌گیری فاصله میان طبقه غنی و فقیر دارد، در سال‌های پس از انقلاب این عدد کاهش قابل ملاحظه‌ای یافته است، به گونه‌ای که حتی در دوره‌هایی که تکنوکرات‌ها از آرم‌های انقلاب فاصله گرفتند نیز عدد ضریب جینی به مراتب کمتر است.

► نمودار تغییرات ضریب جینی از قبل از انقلاب تاکنون (هر اندازه ضریب جینی بیشتر باشد، نابرابری بیشتر است)

► برآوردهای بانک جهانی نشان می‌دهد پیش از انقلاب اسلامی بالای ۶۰ درصد روستاییان و ۲۵ درصد شهرنشینان کشور زیر خط فقر مطلق (تأمین نیازهای اولیه) بودند و اکنون این نسبت به طور چشمگیری کاهش یافته و این روند حاکی از کاهش فقر مطلق است.

► پس از پیروزی انقلاب اسلامی با جهاد سازندگی، محرومیت‌زدایی گسترده‌ای در کشور رخ داد و نتیجه آن این بود که در حالی که قبل از انقلاب کمتر از ۲۰ درصد روستاییان کشور به آب آشامیدنی سالم و برق دسترسی داشتند، اکنون بالای ۹۹ درصد روستاییان کشور از این امکانات حداقلی برخوردارند.

محرومیت‌زدایی و فقرزدایی گسترده‌ای که طی چهار دهه گذشته انجام پذیرفته، در کاهش حجم طبقه محروم و مستضعف مؤثر بوده است. این به آن معنا نیست که اکنون فقر و محرومیت به طور کلی از جامعه رخت پرسته، بلکه روند کاهش قابل توجهی داشته است. ۴) برخی این شبهه را مطرح می‌کنند که دستاوردهای انقلاب اسلامی از جمله پیشرفت مبتنی بر عدالت، نه دستاورد نظام سیاسی، بلکه دستاورد زمان است، به این معنا که اینها نتیجه طبیعی گذشت ۴۰ سال است و اگر رژیم پهلوی بر سر کار می‌ماند، همین روند را طی می‌کرد. در حالی که چنین نیست و اتفاقاً رژیم پهلوی تا آخرین روزی که بر سر کار بود، روندی مغایر این مسیر را طی کرد. شاه تنها در مقطعی به سفارش امریکایی‌ها اقدامات اصلاحی، آن هم تنها در برخی مناطق کشور در دستور کار قرار داد و در مقابل، حجم عظیم درآمدهای سرشار نفتی را به مصارف دربار و ریخت‌پاش‌های رژیم مصرف ساخت. اصولاً در قاموس توسعه پهلوی، مستضعفین جایگاهی نداشتند که قرار باشد، روزی به آنها رسیدگی شود.

۵) شبهه دیگری که در حوزه عدالت مطرح محروم‌ترین اراضی کشور بود) و حدود ۷ هزار روستا را تماماً به تصرف خود درآورد و به نام خود ثبت کرد. چنین فساد گسترده‌ای تنها بخش کوچکی از پرورده قطور فساد مالی و اقتصادی خاندان پهلوی و وابستگان رژیم شاه است که متأسفانه در رسانه‌ها کمتر بازگو شده است، البته وجود فسادهای نجومی در دوره کنونی زبینه نظام اسلامی نیست و کسی مدافع وجود فساد نیست، اما فراموش نکنیم که چنین فسادهایی در همین زمان و توسط نهادهای نظارتی نظام کشف و اطلاع‌رسانی می‌شود، در حالی که رژیم شاه هیچ‌گاه از فساد خود نگفت و تنها زمانی که دیگر انقلاب رژیم را در معرض فروپاشی کشانده بود، چند نفر از کارگزاران بخت‌برگشته را به زندان افکندند تا رستم مبارزه با فساد بگیرند. برای نظام اسلامی این افتخار است که افرادی در سطح معاون و برادر رئیس‌جمهور محاکمه و مجازات شده‌اند و اگر امروز همه از وجود تعدادی پرورده فساد با ارقام بالا مطلع هستند، از طریق سازوکارهای داخل نظام و مراجع قانونی مطلع شده‌اند، حال آنکه رژیم پهلوی اصولاً مبتلای به فساد سیستماتیک بود که

► کاهش نسبت هزینه دهک ثروتمند به دهک کم‌برخوردار حاکی از کاهش نابرابری در توزیع در آمد پس از پیروزی انقلاب اسلامی است.

همه ارکان رژیم را گرفتار کرده بود. اکنون اگر کاستی‌هایی هم وجود داشته باشد، افتخار انقلاب و نظام آن است که در رأس آن رهبری است که پاکدستی، ساده‌پستی و دوری از اشرافیت، مردمی بودن و شجاعت انقلابی وی زبان‌زد همه و مورد اعتراف حتی دشمنان است. این فرصت و ظرفیت عظیم چیزی نیست که بتوان آن را نادیده گرفت و البته بی‌انصافی است که بدون مطالعه تاریخ و صرفاً با مشاهده چند مستند بی‌پایه، ساخته رسانه‌های ضدانقلاب به قضاوت چند دهه از تاریخ پرفراز و نشیب این سرزمین نشست.

۲) بررسی جامعه‌شناسی دوره پهلوی نشان می‌دهد، جامعه ایرانی در آن دوره شدیداً شکاف فقیر و غنی رنج می‌برده است، به گونه‌ای که به جز اندکی از جمعیت کشور که از طبقه مرفه نزدیک به دربار یا سرمایه‌سالاران دهمه‌های ۴۰ و ۵۰ به شمار می‌آمدند و قشر محدودی از طبقه متوسط جدید ساکن در کلانشهرها، بیشتر جمعیت کشور را روستائین، حاشیه‌نشینان و اقشار مستضعف و محروم تشکیل می‌دادند، این در حالی است که بنا بر آمارهای مستقل جمعیت طبقه متوسط در دوره پس از انقلاب اسلامی رشد چشمگیری داشته و از سویی

مسئله فساد اداری و اقتصادی در دوره قبل و پس از انقلاب اسلامی است. عده‌های نجومی که در این چند سال در رسانه‌ها از فسادهای مالی چند هزار میلیاردی گفته می‌شود، در کنار تبلیغات اغواکننده رسانه‌های ضدانقلاب و تظہیر گر پهلوی گاه چنین القا می‌کند که پیش از انقلاب حاکمیت کاملاً پاکدستی بر سر کار بوده و اکنون شاهد فساد هستیم. اگر جوانان ما می‌دانستند که رضاخان (که قبل از رسیدن به حکومت در حد نگهبان سفارتخانه غربی‌ها در تهران بود) در دوران سلطنت ۱۰ درصد کل اراضی (که از

کتاب عدالت

(عدالت و عدالتخواهی در اندیشه حضرت آیت‌الله العظمی خامنه‌ای (مدظله‌العالی))

«کتاب عدالت» یک کتاب کاربردی است؛ مجموعه‌ای از دستورالعمل‌ها و یادوینایدها برای سربازان عدالت اجتماعی. در این کتاب سعی شده است سوالات گوناگون مطرح در این حوزه را بر اساس «بیانات رهبر معظم انقلاب» پاسخ گفته و محتوایی «کاربردی» و ناظر به «حل مسئله» در اختیار مخاطب قرار گیرد. از آنجا که کتاب تلاش داشته یک کتاب عملیاتی باشد، بر این اساس در دو قالب ساختاری چینش داده شده است:

- بخش اصلی: شامل چهار گفتار است که عبارت‌اند از: چرا باید عدالتخواه باشیم
- برای تحقق عدالت چه باید کرد؟
- چگونه عدالتخواهی کنیم؟
- باید‌ها و نباید‌های عدالتخواه در بخش مکمل چند دسته محتوا به عنوان مکمل مباحث ارائه شده است.

گفتارها هسته اصلی کتاب است. در این بخش به ضرورت تلاش و مجاهدت برای عدالتخواهی، سه عرصه مهم برای تحقق عدالت، راهکارهایی عملی برای پیگیری مسئله عدالت و باید‌ها و نباید‌های عدالتخواهی پرداخته شده است.

بخش‌های تکمیلی این هسته که نمونه‌های عینی عدالتخواهی است، عبارت‌اند از:

- نهج البلاغه: درس‌ها و سیره حضرت امیرالمؤمنین (ع)
- دستاوردها: تبیین دستاوردهای انقلاب و نظام اسلامی در گسترش عدالت
- نگاهی به اقدامات رهبر معظم انقلاب در حوزه عدالت‌گستری
- هشدار: تذکرات رهبر معظم انقلاب در مسیر تحقق عدالت و دنبال کردن عدالتخواهی.

کتاب همچنین دارای یک بخش پیوست است که شامل متن کامل فرمان هشت‌ماده‌ای رهبر معظم انقلاب درباره «مبارزه با مفاسد اقتصادی» و فهرست بیانات مهم آیت‌الله خامنه‌ای برای مطالعه بیشتر در زمینه عدالت اجتماعی است.

نکته آخر اینکه حضرت آیت‌الله خامنه‌ای به عنوان ولی‌فقیه و رهبر معظم انقلاب اسلامی از «سربازان عدالت اجتماعی» خواسته‌اند «خستگی ناپذیر» باشند. امید است مطالعه این کتاب گامی مؤثر در مسیر فهم درست و دقیق اندیشه و مطالبات رهبر معظم انقلاب در رابطه با موضوع «عدالت» و «عدالتخواهی»، عمل بهتکام و مصحیح در این عرصه و ان شاءالله زمینه‌ساز جهت عدالت‌گستر جهانی حضرت مهدی (عج) باشد.